

Wykład 5

Stwierdzenie 5.1 *Niech*

$e_1 = (1, 0, 0, \dots, 0)$, $e_2 = (0, 1, 0, \dots, 0)$, \dots , $e_n = (0, 0, 0, \dots, 0, 1)$
 będzie bazą standardową przestrzeni R^n . Niech $f : R^n \rightarrow R^s$ będzie
 przekształceniem liniowym spełniającym warunki:

$$\begin{aligned} f(e_1) &= (a_{1,1}, a_{2,1}, \dots, a_{s,1}), \\ f(e_2) &= (a_{1,2}, a_{2,2}, \dots, a_{s,2}), \\ &\vdots \\ f(e_n) &= (a_{1,n}, a_{2,n}, \dots, a_{s,n}). \end{aligned}$$

Wówczas $f(x_1, x_2, \dots, x_n) = (a_{1,1}x_1 + a_{1,2}x_2 + \dots + a_{1,n}x_n, a_{2,1}x_1 + a_{2,2}x_2 + \dots + a_{2,n}x_n, \dots, a_{s,1}x_1 + a_{s,2}x_2 + \dots + a_{s,n}x_n)$.

Zapis ten nazywamy wzorem analitycznym przekształcenia f .

Definicja 5.2 *Niech $f : R^n \rightarrow R^s$ będzie określone wzorem $f(x_1, x_2, \dots, x_n) = (a_{1,1}x_1 + a_{1,2}x_2 + \dots + a_{1,n}x_n, a_{2,1}x_1 + a_{2,2}x_2 + \dots + a_{2,n}x_n, \dots, a_{s,1}x_1 + a_{s,2}x_2 + \dots + a_{s,n}x_n)$. Macierzą f w bazach standardowych nazywamy*

$$M(f) = \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & \cdots & a_{1,n} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & \cdots & a_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{s,1} & a_{s,2} & \cdots & a_{s,n} \end{bmatrix}.$$

Stwierdzenie 5.3 *Niech*

$e_1 = (1, 0, 0, \dots, 0)$, $e_2 = (0, 1, 0, \dots, 0)$, \dots , $e_n = (0, 0, 0, \dots, 0, 1)$
 będzie bazą standardową przestrzeni R^n . Wówczas

$$M(f) = \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & \cdots & a_{1,n} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & \cdots & a_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{s,1} & a_{s,2} & \cdots & a_{s,n} \end{bmatrix}$$

jest macierzą przekształcenia $f : R^n \rightarrow R^s$ wtedy i tylko wtedy gdy

$$\begin{aligned} f(e_1) &= (a_{1,1}, a_{2,1}, \dots, a_{s,1}), \\ f(e_2) &= (a_{1,2}, a_{2,2}, \dots, a_{s,2}), \\ &\vdots \\ f(e_n) &= (a_{1,n}, a_{2,n}, \dots, a_{s,n}). \end{aligned}$$

Czyli obrazy kolejnych wektorów bazy standardowej są kolejnymi kolumnami macierzy przekształcenia.

Definicja 5.4 *Niech układ $\mathcal{A} = (\alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_n)$ będzie bazą przestrzeni V nad ciałem K zaś $\mathcal{B} = (\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_s)$ będzie bazą przestrzeni W nad tym samym ciałem K . Wówczas macierzą przekształcenia $f \in L(V, W)$ w tych bazach*

nazywamy macierz $M(f)_{\mathcal{B}} = \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & \cdots & a_{1,n} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & \cdots & a_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{s,1} & a_{s,2} & \cdots & a_{s,n} \end{bmatrix}$, gdy dla każdego wektora bazy $f(\alpha_j) = \sum_{i=1}^s a_{i,j} \beta_i$.

Definicja 5.5 Macierzą jednostkową nazywamy macierz przekształcenia identyczności czyli taką macierz kwadratową, która ma na przekątnej jedynki a w pozostałych miejscach zera.

Definicja 5.6 Macierzą transponowaną do macierzy M nazywamy taką macierz M^T , w której wiersze i kolumny są zamienione rolami. To znaczy

$$\begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & \cdots & a_{1,n} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & \cdots & a_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{s,1} & a_{s,2} & \cdots & a_{s,n} \end{bmatrix}^T = \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{2,1} & \cdots & a_{s,1} \\ a_{1,2} & a_{2,2} & \cdots & a_{s,2} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{1,n} & a_{2,n} & \cdots & a_{s,n} \end{bmatrix}$$

Algorytm 1 Niech $\{\alpha_i\}_{i=1,2,\dots,t}$ będzie zbiorem wektorów z przestrzeni R^n zaś $\{\beta_i\}_{i=1,2,\dots,t}$ będzie zbiorem wektorów z przestrzeni R^s . Szukamy przekształcenia liniowego $f: R^n \rightarrow R^s$ spełniającego warunek $\forall_{i \in I} f(\alpha_i) = \beta_i$.

$$1) \text{ Budujemy macierz } M = \left[\begin{array}{c|c} \alpha_1 & \beta_1 \\ \alpha_2 & \beta_2 \\ \vdots & \vdots \\ \alpha_t & \beta_t \end{array} \right]$$

2) Sprowadzamy macierz M do postaci schodkowej zredukowanej M' przy pomocy operacji elementarnych i wykreślamy wiersze zerowe.

3) Jeżeli schodek wypadł po prawej stronie kreski to STOP takie przekształcenie nie istnieje.

4) Jeżeli z lewej strony kreski otrzymaliśmy macierz jednostkową to STOP kolejne wiersze opisują obrazy wektorów bazy standardowej zaś macierz po prawej stronie kreski jest równa $M(f)^T$.

5) (w pozostałych przypadkach) Uzupełniamy wiersze macierzy z lewej strony kreski do bazy R^n , wpisujemy z prawej strony dowolne wektory i GO TO 2).

Przykład 5.7 Szukamy wzoru analitycznego i macierzy w bazie standardowej przekształcenia $\phi: R^2 \rightarrow R^2$,

które jest rzutem na prostą $\text{Lin}\{(1, -3)\}$ wzdłuż prostej $\text{Lin}\{(2, -5)\}$.

Z definicji rzutu

$$\phi(1, -3) = (1, -3)$$

$$\phi(2, -5) = (0, 0)$$

Budujemy macierz

$$\left[\begin{array}{cc|cc} 1 & -3 & 1 & -3 \\ 2 & -5 & 0 & 0 \end{array} \right]$$
 i operacjami elementarnymi sprowadzamy do postaci schodkowej zredukowanej

$$\left[\begin{array}{cc|cc} 1 & -3 & 1 & -3 \\ 0 & 1 & -2 & 6 \end{array} \right]$$

$$\left[\begin{array}{cc|cc} 1 & 0 & -5 & 15 \\ 0 & 1 & -2 & 6 \end{array} \right]$$

Otrzymaliśmy: $\phi(1, 0) = (-5, 15)$, $\phi(0, 1) = (-2, 6)$

$$M(\phi) = \begin{bmatrix} -5 & -2 \\ 15 & 6 \end{bmatrix}, \quad \phi(x, y) = (-5x - 2y, 15x + 6y).$$

Definicja 5.8 Niech A i B będą macierzami nad ciałem K , gdzie A ma n kolumn i t wierszy zaś B ma s kolumn i n wierszy. Niech $f \in L(K^n, K^t)$ i $g \in L(K^s, K^n)$ będą przekształceniami liniowymi takimi, że $M(f) = A$ i $M(g) = B$ (w bazach standardowych). Iloczynem macierzy nazywamy macierz $A \cdot B = M(f \circ g)$. Czyli $M(f) \cdot M(g) = M(f \circ g)$.

Uwaga Jeżeli liczba kolumn macierzy A jest różna od liczby wierszy macierzy B to iloczyn $A \cdot B$ nie istnieje.

Definicja 5.9

Macierzą jednostkową nazywamy taką macierz kwadratową, która ma na przekątnej jedynki a w pozostałych miejscach zera. Oznaczamy ją symbolem I lub I_n .

Macierz kwadratową $A \in K_n^n$ nazywamy odwracalną gdy istnieje taka macierz $B \in K_n^n$, że $AB = BA = I$.

Twierdzenie 5.10 Własności mnożenia macierzy:

- 1) łączność: $(A \cdot B) \cdot C = A \cdot (B \cdot C)$.
- 2) $\forall_{r \in K} \quad r(A \cdot B) = (rA) \cdot B = A \cdot (rB)$
- 3) $\forall_{r_1, r_2 \in K} \quad (r_1 A_1 + r_2 A_2) \cdot B = r_1 A_1 \cdot B + r_2 A_2 \cdot B$
- 4) $\forall_{r_1, r_2 \in K} \quad A \cdot (r_1 B_1 + r_2 B_2) = r_1 A \cdot B_1 + r_2 A \cdot B_2$
- 5) Jeżeli I jest macierzą jednostkową to $\forall_A \quad A \cdot I = A$ i $A = I \cdot A$

Definicja 5.11 Jedynkami macierzowymi nazywamy macierze $e_{i,j}$, które mają jedynkę w i -tym wierszu i j -tej kolumnie a pozostałe współczynniki zerowe.

Twierdzenie 5.12 Zbiór $\{e_{i,j}\}_{1 \leq i \leq t, 1 \leq j \leq n}$ jest bazą przestrzeni K_t^n .

Wzory mnożenia

$$1) \quad e_{i,j} e_{k,l} = \begin{cases} \theta & j \neq k \\ e_{i,l} & j = k \end{cases}.$$

$$2) \text{ Dla } [a_1 \ a_2 \ \dots \ a_n] \in K^n \text{ i } \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ \vdots \\ b_n \end{bmatrix} \in K_n$$

$$[a_1 \ a_2 \ \dots \ a_n] \cdot \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \\ \vdots \\ b_n \end{bmatrix} = [a_1 b_1 + a_2 b_2 + \dots + a_n b_n]$$

$$3) \text{ Dla } A = \begin{bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ \vdots \\ w_t \end{bmatrix} \in K_t^n \text{ i } B = [k_1 \ k_2 \ \dots \ k_s] \in K_n^s$$

$$\begin{bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ \vdots \\ w_t \end{bmatrix} \cdot [k_1 \ k_2 \ \dots \ k_s] = \begin{bmatrix} w_1 k_1 & w_1 k_2 & \dots & w_1 k_s \\ w_2 k_1 & w_2 k_2 & \dots & w_2 k_s \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ w_t k_1 & w_t k_2 & \dots & w_t k_s \end{bmatrix}$$

Co a rozpisaniu na elementy daje:

Jeżeli $A = [a_{i,j}] \in K_t^n$, $B = [b_{p,q}] \in K_n^s$ i $AB = [c_{u,w}] \in K_t^s$,
to $c_{u,w} = \sum_{j=1}^n a_{u,j} b_{j,w}$.

Wyznacznik macierzy

Niech f będzie przekształceniem liniowym przestrzeni \mathbb{R}^n w siebie. Wprowadzimy funkcję zwaną wyznacznikiem, która mierzy jak f zmienia objętości brył.

Definicja 5.13 Permutacją zbioru A nazywamy każde różnowartościowe i "na" przekształcenie $f : A \rightarrow A$. Jeśli $A = \{1, 2, \dots, n\}$ To zbiór wszystkich permutacji A oznaczamy symbolem S_n .

Stwierdzenie 5.14 $|S_n| = n!$.

Ponieważ w S_n mamy łączne działanie składania przekształceń (zwane dalej iloczynem), przekształcenie iniedtycznościowe i przekształcenia odwrotne więc S_n z działaniem składania nazywamy **grupą permutacji**.

Definicja 5.15 Permutację $\tau \in S_n$ nazywamy transpozycją i oznaczamy

$\tau = (a, b)$, gdy $a \neq b$ i τ jest określona wzorem:

$\tau(a) = b$, $\tau(b) = a$ oraz $\tau(j) = j$, gdy $j \neq a$ i $j \neq b$.

Twierdzenie 5.16 Każda permutacja $\tau \in S_n$ jest iloczynem transpozycji.

Definicja 5.17 Permutację nazywamy parzystą jeśli jest iloczynem parzystej liczby transpozycji i nieparzystą gdy jest iloczynem nieparzystej liczby transpozycji.

Znakiem permutacji τ nazywamy liczbę $(-1)^\tau = \begin{cases} 1 & , \tau \text{ jest parzysta} \\ -1 & , \tau \text{ jest nieparzysta} \end{cases}$

Twierdzenie 5.18 Każda permutacja jest parzysta albo nieparzysta.

Definicja 5.19 Wyznacznikiem nazywamy funkcję $\text{Det} : K_n^n \rightarrow K$ określoną wzorem: jeżeli $A = \sum_{i,j=1}^n a_{i,j}e_{i,j}$ to $\text{Det}(A) = \sum_{\tau \in S_n} (-1)^\tau a_{1,\tau(1)}a_{2,\tau(2)}\dots a_{n,\tau(n)}$.

Liczenie wyznacznika w prostych przypadkach .

Macierze rozmiaru ≤ 3 . (metoda Sarrusa.)

$$\text{Det}[a_{1,1}] = a_{1,1}.$$

$$\text{Det} \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} \\ a_{2,1} & a_{2,2} \end{bmatrix} = a_{1,1}a_{2,2} - a_{1,2}a_{2,1}.$$

$$\begin{aligned} \text{Det} \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & a_{1,3} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & a_{2,3} \\ a_{3,1} & a_{3,2} & a_{3,3} \end{bmatrix} &= a_{1,1}a_{2,2}a_{3,3} + a_{1,2}a_{2,3}a_{3,1} + a_{1,3}a_{2,1}a_{3,2} - \\ &- a_{1,3}a_{2,2}a_{3,1} - a_{1,2}a_{2,1}a_{3,3} - a_{1,1}a_{2,3}a_{3,2}. \end{aligned}$$

Wyznaczników macierzy stopnia > 3 nie da się liczyć metodą Sarrusa.

Twierdzenie 5.20 Jeżeli macierz $A = \sum_{i,j=1}^n a_{i,j}e_{i,j}$ jest górną lub dolną trójkątną to wyznacznik jej jest iloczynem elementów na przekątnej $\text{Det}(A) = a_{1,1}a_{2,2}\dots a_{n,n}$.

Wniosek 5.21 Jeżeli macierz $A = \sum_{i,j=1}^n a_{i,j}e_{i,j}$ jest w postaci schodkowej to jej wyznacznik jest iloczynem elementów na przekątnej $\text{Det}(A) = a_{1,1}a_{2,2}\dots a_{n,n}$.

Wyznacznik a operacje elementarne

Twierdzenie 5.22 (Cauchy'ego) Wyznacznik iloczynu macierzy jest iloczynem wyznaczników. $\text{Det}(AB) = \text{Det}(A)\text{Det}(B)$.

Definicja 5.23 Macierzą elementarną nazywamy macierz kwadratową $E_{i,j}(r) = I + re_{i,j} \in K_n^n$, gdzie $i \neq j$ oraz I jest macierzą jednostkową. To znaczy macierz mającą jedynki na przekątnej, r w miejscu i, j a w pozostałych miejscach zera.

Twierdzenie 5.24 Niech $A \in K_n^s$, $B \in K_t^n$ i $E_{i,j}(r) \in K_n^n$ będą macierzami. Wówczas:

- 1) $E_{i,j}(r)A$ powstaje z macierzy A przez dodanie do wiersza i -tego r razy wiersz j -ty.
- 2) $BE_{i,j}(r)$ powstaje z macierzy B przez dodanie do j -tej kolumny r razy kolumnę i -tą.

Twierdzenie 5.25 .

- 1) Jeżeli macierz A powstała z macierzy B przez dodanie do pewnego wiersza innego wiersza pomnożonego przez liczbę to $\text{Det}(A) = \text{Det}(B)$.
- 1') Jeżeli macierz A powstała z macierzy B przez dodanie do pewnej kolumny innej kolumny pomnożonej przez liczbę to $\text{Det}(A) = \text{Det}(B)$.
- 2) Jeżeli macierz A powstała z macierzy B przez pomnożenie pewnego wiersza przez liczbę t to $\text{Det}(A) = t \cdot \text{Det}(B)$.
- 2') Jeżeli macierz A powstała z macierzy B przez pomnożenie pewnej kolumny przez liczbę t to $\text{Det}(A) = t \cdot \text{Det}(B)$.
- 3) Jeżeli macierz A powstała z macierzy B przez zamianę dwóch wierszy to $\text{Det}(A) = -\text{Det}(B)$.
- 3) Jeżeli macierz A powstała z macierzy B przez zamianę dwóch kolumn to $\text{Det}(A) = -\text{Det}(B)$.

Twierdzenie 5.26 (rozwinięcie Laplace'a)

Niech $A = \sum_{i,j=1}^n a_{i,j}e_{i,j} \in K_n^n$ będzie macierzą kwadratową. Symbolem $A_{i,j}$ oznaczamy macierz powstałą z A przez usunięcie i -tego wiersza oraz j -tej kolumny. Ustalamy liczbę $t \in \{1, 2, \dots, n\}$. Wówczas:

- 1) $\text{Det}(A) = \sum_{j=1}^n (-1)^{t+j} a_{t,j} \text{Det}(A_{t,j})$.
- 2) $\text{Det}(A) = \sum_{i=1}^n (-1)^{i+t} a_{i,t} \text{Det}(A_{i,t})$.

Dowód:

krok 1) Przypuśćmy, że w ostatnim wierszu jedynym niezerowym elementem jest $a_{n,n} = 1$, (n -ty wiersz macierzy A jest wektorem e_n).

$$\begin{aligned} \text{Wtedy } \text{Det}(A) &= \sum_{\tau \in S_n} (-1)^\tau a_{1,\tau(1)} a_{2,\tau(2)} \dots a_{n,\tau(n)} = \\ &= \sum_{\tau \in S_{n-1}} (-1)^\tau (a_{1,\tau(1)} a_{2,\tau(2)} \dots a_{n-1,\tau(n-1)}) a_{n,n} = \text{Det}(A_{n,n}) a_{n,n} = \text{Det}(A_{n,n}) \\ &\left(\text{Det}(A) = \sum_{j=1}^n (-1)^{n+j} a_{n,j} \text{Det}(A_{n,j}) \right). \end{aligned}$$

krok 2) Przypuśćmy, że w ostatnim wierszu jedynym niezerowym elementem jest $a_{n,t} = 1$, n -ty wiersz macierzy A jest wektorem e_t .

Oznaczmy $A = [k_1 \ k_2 \ \dots \ k_t \ \dots \ k_n]$ i $B = [k_1 \ k_2 \ \dots \ k_{t-1} \ k_{t+1} \ \dots \ k_n \ k_t]$. Macierz B powstaje z A przez zamianę kolumn cyklem $\tau = (k_t \ k_{t+1} \ \dots \ k_n)$ długości $n-t+1$. ($B = [k_{\tau(1)} \ k_{\tau(2)} \ \dots \ k_{\tau(t)} \ \dots \ k_{\tau(n)}]$). Zatem $(-1)^\tau = (-1)^{n-t}$ i $\text{Det}(A) = (-1)^{n-t} \text{Det}(B)$. Ponadto $\forall_j A_{n,t} = B_{n,n}$ więc tak jak w kroku 1) $\text{Det}(A) = (-1)^{n-t} \text{Det}(B) = (-1)^{n+t} \text{Det}(B_{n,n}) = (-1)^{n+t} \text{Det}(A_{n,t})$ oraz $\left(\text{Det}(A) = \sum_{j=1}^n (-1)^{n+j} a_{n,j} \text{Det}(A_{n,j}) \right)$.

krok 3) Rozwinięcie względem n-tego wiersza. Zapiszmy n-ty wiersz $w_n = \sum_{j=1}^n a_{n,j} e_j$. Oznaczmy symbolem $A^{(j)}$ macierz powstałą z A przez zastąpienie n-tego wiersza wektorem e_j . Wtedy $A_{n,j}^{(j)} = A_{n,j}$ i ze względu na liniowość wyznacznika względem n-tego wiersza $\det(A) = \sum_{j=1}^n a_{n,j} \det(A)^{(j)} = \sum_{j=1}^n (-1)^{n+j} a_{n,j} \det(A_{n,j}^{(j)}) = \sum_{j=1}^n (-1)^{n+j} a_{n,j} \det(A_{n,j})$.

krok 4) Rozwinięcie względem t-tego wiersza.

$$\text{Oznaczmy } A = \begin{bmatrix} w_1 \\ w_2 \\ \dots \\ w_t \\ \dots \\ w_n \end{bmatrix} \text{ i } B = \begin{bmatrix} k_1 \\ k_2 \\ \dots \\ k_{t-1} \\ k_{t+1} \\ \dots \\ k_n \\ k_t \end{bmatrix}. \text{ Macierz B powstaje z A przez}$$

zamianę wierszy cyklem $\tau = (k_t k_{t+1} \dots k_n)$ długości $n - t + 1$.

Zatem $(-1)^\tau = (-1)^{n-t}$ i $\det(A) = (-1)^{n-t} \det(B)$. Ponadto $\forall_j A_{t,j} = B_{n,j}$

i $b_{n,j} = a_{t,j}$ więc tak jak w kroku 3

$$\det(A) = (-1)^{n-t} \det(B) = (-1)^{n-t} \sum_{j=1}^n (-1)^{n+j} b_{n,j} \det(B_{n,j}) = \sum_{j=1}^n (-1)^{t+j} a_{t,j} \det(A_{t,j}).$$

krok 5) Rozwinięcie względem t-tej kolumny.

Niech

□

Algorytm liczenia wyznacznika

Dana macierz kwadratowa A.

1) Stosując operacje elementarne typu dodanie do pewnego wiersza wielokrotności innego lub dodanie do pewnej kolumny wielokrotności innej kolumny doprowadzamy macierz A do postaci w której w wybranej kolumnie (wierszu) jest tylko jeden element $\neq 0$.

2) Zgodnie z metodą Laplace'a rozwijamy względem tej kolumny (wiersza).

3) Jeżeli otrzymana macierz ma wymiar > 1 Go To 1).

Przykład 5.27

$$\begin{aligned} & \begin{matrix} -2I & -2I \end{matrix} \\ & \left| \begin{array}{cccc} 1 & 2 & 0 & 2 \\ 0 & 3 & 3 & -6 \\ -3 & -6 & 3 & -3 \\ 2 & 6 & 2 & 1 \end{array} \right| = \left| \begin{array}{cccc} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 3 & 3 & -6 \\ -3 & 0 & 3 & 3 \\ 2 & 2 & 2 & -3 \end{array} \right| = (-1)^{1+1} 1 \left| \begin{array}{ccc} 3 & 3 & -6 \\ 0 & 3 & 3 \\ 2 & 2 & -3 \end{array} \right| = 3 \left| \begin{array}{ccc} 1 & 1 & -2 \\ 0 & 3 & 3 \\ 2 & 2 & -3 \end{array} \right| = \\ & 3 \left| \begin{array}{ccc} 1 & 1 & -2 \\ 0 & 3 & 3 \\ 0 & 0 & 1 \end{array} \right| = (-1)^{1+1} 1 \left| \begin{array}{cc} 3 & 3 \\ 0 & 1 \end{array} \right| = 9. \end{aligned}$$

Wzór Cramera na rozwiązania układu równań

$$\text{Dany układ równań} \left\{ \begin{array}{cccccc} a_{1,1}x_1 & +a_{1,2}x_2+ & \cdots & +a_{1,n}x_n & = & b_1 \\ a_{2,1}x_1 & +a_{2,2}x_2 & +\cdots & +a_{2,n}x_n & = & b_2 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots & \\ a_{n,1}x_1 & +a_{n,2}x_2 & +\cdots & +a_{n,n}x_n & = & b_n \end{array} \right.$$

o macierzy kwadratowej $A = \begin{bmatrix} a_{1,1} & a_{1,2} & \cdots & a_{1,n} \\ a_{2,1} & a_{2,2} & \cdots & a_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ a_{n,1} & a_{n,2} & \cdots & a_{n,n} \end{bmatrix}$

Jeżeli $\text{Det}(A) \neq 0$ to rozwiązaniem jest ciąg

$$x_1 = \frac{Det(A_1)}{Det(A)}, \ x_2 = \frac{Det(A_2)}{Det(A)}, \ \dots \ x_n = \frac{Det(A_n)}{Det(A)},$$

gdzie macierz A_i powstaje z macierzy A przez zastąpienie i - tej kolumny kolumną wyrazów wolnych.

Własności wyznacznika wynikające bezpośrednio z własności permutacji

Twierdzenie 5.28 *Niech $A \in K_n^n$ będzie macierzą.*

- 1) $S_n = \{\sigma \mid \sigma^{-1} \in S_n\}$. $S_n^{-1} = S_n$.
- 1') $\text{Det}(A) = \text{Det}(A^T)$.
- 2) Dla dowolnej permutacji τ $S_n = \{\tau\sigma \mid \sigma \in S_n\}$. $S_n = \tau S_n$.
- 2') Jeżeli macierz A' powstała z A przez przestawienie kolumn permutacją τ to $\text{Det}(A) = (-1)^\tau \text{Det}(A')$.
- 2'') Jeżeli macierz A'' powstała z A przez przestawienie wierszy permutacją τ to $\text{Det}(A) = (-1)^\tau \text{Det}(A'')$.
- 3) Jeżeli macierz A ma dwie jednakowe kolumny to $\text{Det}(A) = 0$.
- 3') Jeżeli macierz A ma dwa jednakowe wiersze to $\text{Det}(A) = 0$.

Twierdzenie 5.29 Wyznacznik jest funkcją liniową względem dowolnie wybranej kolumny. Dokładniej - Jeżeli $A' = [k_1 \ k_2 \ \dots \ k'_i \ \dots \ k_n]$, $A'' = [k_1 \ k_2 \ \dots \ k''_i \ \dots \ k_n]$ i $A = [k_1 \ k_2 \ \dots \ ak'_i + bk''_i \ \dots \ k_n]$ to $\text{Det}(A) = a\text{Det}(A') + b\text{Det}(A'')$.

Wniosek 5.30 *Wyznacznik jest funkcją liniową względem dowolnie wybranego wiersza.*

Minory .

Definicja 5.31 Minor stopnia k macierzy A o m wierszach i n kolumnach, tak że $k \leq \min(m, n)$ to wyznacznik macierzy kwadratowej stopnia k powstałej z macierzy A przez skreślenie $(m-k)$ wierszy i $(n-k)$ kolumn. Minorami stopnia $k=1$ są komórki macierzy.

Definicja 5.32 .

Rząd macierzy jest równy stopniowi największego niezerowego minora.

Twierdzenie 5.33 Niech $A \in K_n^n$ będzie kwadratową macierzą stopnia n . Wówczas równoważne są warunki:

- 1) Macierz A jest odwracalna.
- 2) $\text{rz}(A) = n$.
- 3) $\text{Det}(A) \neq 0$